

Јелена Л. Петковић¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за филологију
Катедра за српски језик
Orcid: 0009-0008-1879-6066

НОВИЈА ЛИНГВИСТИЧКА ИСТРАЖИВАЊА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ²

У раду се разматрају новија лингвистичка истраживања језика и стила српске ауторске књижевности која је намењена деци и младима, а која је настала у периоду од писца Јована Јовановића Змаја до данас. Корпус чине србистички радови објављени у 21. веку, при чему нису обухваћена испитивања посвећена фолклорној књижевности, методичким, контрастивним и преводилачким темама. Циљ је (1) да се у изабраној грађи издвоје истраживачке теме којима су се током последње две и по деценије бавили проучаваоци српског ауторског стваралаштва за децу и младе, као и (2) да се дође до увида о заступљеним лингвистичким приступима и оствареним научним резултатима. Примењују се метода анализе садржаја и дескриптивна метода. Анализа изабране грађе показала је (1) да су у новијим лингвистичким истраживањима српске ауторске књижевности за децу и младе преваходно испитиване стилематичне и стилогене одлике, као и (2) да су поред лингвистичког приступа заступљени и психолингвистички и когнитивнолингвистички приступ.

Кључне речи: књижевност за децу и младе, српски писци, језичке одлике, стилске одлике, поезија, проза, драма, лингвистичка истраживања

1. Увод

Предмет интересовања у овом раду јесу новија лингвистичка испитивања језика и стила српске књижевности за децу и младе,³ тј. научна остварења која су публикована након 2000. године, а која се односе на писце од Јована Јовановића Змаја до данас.⁴ Корпус обухвата србистичке радове – укупно 70 научних чланака – који се баве српском ауторском

1 jelenapetkovic75@gmail.com

2 Истраживање у овом раду финансирано је по Уговору о преносу средстава за финансирање научноистраживачког рада запослених у настави на акредитованим високошколским установама у 2024. години 451-03-65/2024-03/ 200198.

3 Следеће термине користимо као синониме: *књижевности за децу и младе*, *књижевности за децу*, *дечија књижевности*. О појму књижевности за децу и младе, в. Орашић 2014а.

4 О историјском развоју српске књижевности за децу и младе, в. Milinković 2010.

књижевношћу за децу и младе.⁵ Изван корпуса остају испитивања посвећена фолклорној књижевности, методици развоја говора, методици наставе, контрастивним и преводилачким темама.

Циљ овог разматрања јесте (1) да се у изабраној грађи издвоје истраживачке теме којима су се током последње две и по деценије бавили проучаваоци српског ауторског стваралаштва за децу и младе, као и (2) да се дође до увида о заступљеним лингвистичким приступима и оствареним научним резултатима. Примењују се метода анализе садржаја и дескриптивна метода.

На основу прелиминарног прегледа изабраног корпуса, очекујемо (1) да су у новијим србистичким истраживањима дечије књижевности преваходно испитиване стилске (стилематично-стилогене) одлике, као и (2) да су, поред лингвостилистичког (који је вероватно најчешћи), заступљени и други лингвистички приступи.

2. *Приспућу проблему*

Књижевност намењена деци и младима, с једне стране, представља део свеукупног књижевног стваралаштва на одређеном језику, стога је не треба посматрати као изолован уметнички феномен. С друге стране, књижевна дела за децу и младе имају самосвојене одлике у односу на друге уметничке текстове (в. Hunt 1994; Lynch-Brown, Tomlinson 1999; Zornado 2001; Lesnik-Oberstein 2002; Nodelman 2002; Sarland 2002; Stephens 2002; Watkins 2002; Grenby 2009; Nikolajeva 2010; Nikolajeva 2016). Ако се узме у обзир поменута „двојна” природа уметничких текстова намењених деци, лингвистичка испитивања би могла да покажу које језичке и стилске одлике дечије књижевности припадају њеним специфичностима, а које припадају општим карактеристикама књижевне продукције на одређеном идиому.

Постоје опсежна књижевнонаучна истраживања стваралаштва за децу и младе: (а) у сербокроатистици и србистици до 2000. године (в. Cucić 1978; Crnković 1979; Vuković 1996; Ognjanović 1997; Milinković 1999; Marjanović 2000); (б) србистици новог миленијума (в. Petrović 2005; Pijanović 2005; Opačić 2011; Milinković 2012; Ljuštanović 2012; Hamović 2015; Vraneš 2022; Ilić, Dimitrijević 2023).

Кад су у питању новије лингвистичке анализе, издваја се докторска дисертација *Језик и стил поезије за децу предзмајевског периода* (2022)

5 У овом раду није предвиђено да се формира комплетна библиографија србистичких радова о језику и стилу дечије књижевности. Услед ограниченог обима, нема могућности да се у потпуности обухвате научни подухвати посвећени конкретним писцима, као што је Пројекат „Лирски, хумористички и сатирички свијет Бранка Ђопића” (2011–2016), Institut für Slavistik der Karl-Franzens-Universität, Graz. Из поменутог пројекта биће обухваћени једино радови који се најуже баве питањима дечије књижевности, али не и радови у којима се текстови дечије књижевности користе као корпус за другачије оријентисана лингвистичка истраживања.

Владимира Вукомановића Растегорца.⁶ Научну основу језичких и стилистичких истраживања српске ауторске продукције за децу и младе која припада периоду од писца Јована Јовановића Змаја до данас чине анализе Милоша Ковачевића, Јелене (Максимовић) Спасић, Илијане Чутуре, Јелене Јовановић Симић, Радоја Симића, Марине Кебаре.

Како смо претходно напоменули, општи постулати језичко-стилистичких анализа књижевних текстова важе и за књижевна дела намењена деци: (1) „у подлози сваке стилистичке анализе [и текстова за децу и текстова за одрасле] стоје исти критеријуми” (Kovačević 2022d: 7); (2) метајезик којим се описује дечија књижевност заправо представља „метајезик описа сваке књижевности” (Kovačević 2022d: 8).

За унапређивање србистичких приступа језику и стилу дечије књижевности значајно је што су досадашњим лингвистичким истраживањима обухваћени жанровски разноврсни текстови, мада у неједнакој мери. Заступљене су различите књижевне врсте (лирска песма, поема, прича, бајка, приповетка, роман, сценска игра и др.),⁷ а уједно и сва три књижевна рода (поезија, проза, драма):

Укључивање у стилематично-стилогену анализу и поетских и прозних и драмских текстова показује у чему се дати текстови језичко-стилистички подударају, а у чему разлику, који се критеријуми анализе показују општестилистичким, а који су специфичност само поезије, само прозе или само драме. На тај начин показују се како стилистичке универзалности тако и стилистичке особености поетске функције реализоване у тим трима врстама књижевноумјетничких дјела. (Kovačević 2022e: 8)3

Претходно наведени постулат стилематично-стилогене анализе односи се на књижевност уопште, а може се применити и на дела намењена деци старијег школског узраста и младима (адолесцентима). При разматрању естетски успешних литерарних поступака у дечијој књижевности треба имати у виду да читаоци предшколског и млађег школског узраста највероватније не познају стандарднојезичку норму. За ове реципијенте изузетно је значајно да језичка форма књижевног текста буде блиска њиховим развојним когнитивним могућностима.⁸

6 Корпус овог истраживања чинила су поетска дела настала у периоду од 1765. до 1880. године, тј. од прве српске песме и књиге за децу (Орфелиново дело *Мелодија к цролећу*) до покретања Змајевог листа *Невен*. Анализа је спроведена на графичком, фонетском, морфолошкоком, дериватолошком, лексичком, синтаксичком и стилистичком плану. Аутор је испитао: (а) утицај језичких и књижевних прилика на дечију поезију; (б) тематску усмереност и жанровско обликовање текстова; (в) стваралачку свест о психоинтелектуалним могућностима реципијента; (г) језичко-стилистичка средства којима се остварује дидактичност текстова (в. Vukomanović Rastegorac 2016).

7 Значајну форму књижевности за децу представља *сликовница* (в. Орачић 2014b), која нија укључена у наше разматрање јер захтева вишеаспектаску анализу (нпр. в. Baker 2008; Charlesworth 2008; Conway 2008; Gray 2008; Hasler 2008; Mc Grath 2008; Nikolić 2010c).

8 У том погледу треба узети у обзир истраживања која је спровела Јованка Радић, а која овом приликом нисмо обухватили јер захтевају додатни простор за разматрање онтогенташког приступа (в. Radić 2008; Radić 2009; Radić 2010; Radić 2012).

Колико ће бити успешна комуникација писца са децом-читаоцима зависи од одабраних тема и мотива, а нарочито од начина њихове уметничке конкретизације (Milinković 1999: 14). На формалном плану, дечија књижевност има следеће особености: „релативно поједностављена структура и изражајна особеност, јасност, граматичка комплетност свих реченичних делова, рационална довршеност; краткоћа, неоптерећеност епизодама и узгредним сликама, довршеност, укратко, комуникативност књижевног израза” (Petrović 2005: 44). Посматрано с рецепцијског аспекта, „домети било којег експеримента” ограничени су „природом књижевности за децу” и „њеном детерминисаношћу интелектуалним и емотивним особеностима малих читалаца” (Milinković 2010: 485). Дакле, критеријум „одступања од нормe”, који се примењује у традиционалном лингвостилистичком приступу, није погодан као једино полазиште у анализи текстова намењених (нај)млађим реципијентима. У анализама језика и/или стила поменутих остварења погодно је користити научни потенцијал различитих лингвистичких приступа, посебно психолингвистичког и когнитивнолингвистичког.

3. Резултати анализе

Резултате анализе новијих лингвистичких чланака посвећених језику и стилу српске ауторске дечије књижевности (писци 20. и 21. века), условно и оквирно, разврстали смо у четири групе односно поткорпуса. У једну групу укључили смо научне чланке који се баве ширим лингвистичким темама, при чему нисмо уводили жанровски критеријум. Преостале три групе издвојене су према жанровском критеријуму, којим смо обухватили књижевне родове (поезија, проза, драма).

3.1. Ши́ра лингвистичка исцраживања књижевности за децу

Као што је претходно указано, у овај поткорпус уврстили смо научне радове који се баве ширим лингвистичким темама, при чему нисмо уводили жанровски критеријум (18 чланака). Поред текстова познатих књижевних стваралаца, коришћени су и други извори, најчешће из антологијских избора дечије књижевности. Такође, анализирани су језичке творевине које потичу од деце како би се поменута остварења могла упоредити с текстовима дечијих писаца.

Издавамо два истраживања која се знатно разликују од осталих из нашег корпуса, како на теоријско-методолошком плану, тако и у погледу истраживачких циљева и налаза, а оба се односе на дело *Изокренућа прича* Бранка Ђопића (в. Klikovac 2004; Babić, Sladoje Вошњак 2008). У првом се полази од комичног ефекта Ђопићевог текста, заснованог на „изокретању” које „има смисла (и то комичног смисла)”, а до смисла реципијент долази својеврсним „двоструким читањем – како је написано и како би требало да буде на основу искуства (уп. Klikovac 2004). Когнитивнолингвистичком анализом искуствене утемељености

лексичких и граматичких категорија долази се до научних увида који превазилазе оквире књижевности за децу. Применом појма *искусствени гешталт* (перцептивни и функционални) осветљава се начин на који човек концептуализује стварност за потребе језичког кодирања. „Gramatičke kategorije su, kao i leksičke, po prirodi *simboličke* – predstavljaju spoj oblika i značenja, a to značenje je, sa svoje strane, odraz čovekovih kognitivnih sposobnosti i njegovog svakodnevnog perceptivnog i motornog iskustva” (Klikovac 2004: 295).

Други рад доноси: (1) лингвистичку (семантичку, синтаксичку, стилистичку) анализу Ђопићеве *Изокренуће приче*; (2) когнитивно-педагошку интерпретацију емпиријског истраживања спроведеног на узорку ученика основне школе различитих по узрасту (четврти, шести и осми разред), самим тим и по когнитивним развојним карактеристикама, односно по начину и нивоу разумевања поменутог текста (уп. Babić, Sladoje Bošnjak 2008). Показано је да је ово дело веома подстицајно за активирање конвергентног и дивергентног мишљења код деце, као и за развијање метакогнитивне свести уопште, посебно језичке метакогнитивне свести.

Остали чланци из ове групе усмерени су на идиолекте одређених писаца, уз настојања проучавалаца да, осим упознавања стила конкретног књижевника, испитају општије лингвистичке и језичкостваралачке феномене.

Једну подгрупу чине психолингвистички оријентисани чланци који обухватају: (1) антиномије у језичком стваралаштву деце и у књижевном стваралаштву за децу (в. Kebara 2012); (2) нонсенс у дечјем дискурсу као прецедент поетске употребе речи (в. Kebara 2014); (3) стилску функцију семантичких аномалија на примеру идиолекта одређеног писца – Љубивоја Ршумовића (в. Kebara 2019; Kebara 2020).

Овим радовима придружујемо истраживање језичких механизма којима настају „досетке и наивности из дечијег света”, које је Ј. Ј. Змај објављивао у часпису *Сшармали* (в. Kovačević 2014). Аутор полази од претпоставке да постоје структурно-семантичке специфичности дечијих досетки у односу на досетке уопште. Поменута особеност заснива се на наивности дечијег поимања света, на одсуству интенционалности, као и на спонтаности базираној на аналошком начину мишљења. Показало се да су језички механизми у дечијим досеткама засновани на лексичко-семантичким категоријама неологичности, полисемије, синонимије, хомонимије, хомотоније и паронимије (уп. Kovačević 2014). Њихов хумористични ефекат проистиче из различитог начина употребе истих лексема код одраслих и деце, односно из различитог разумевања објективне реалности код одраслих и деце.

Испитивани су лингвистички и педагошки аспекти: (1) нонсенса у језичком стваралаштву деце (в. Nikolić 2010b); (2) језичко-мисаоне игре у кратким књижевним формама (питалице, анаграми, палиндроми и др.) објављеним у часопису *Невен* Ј. Ј. Змаја (в. Spasić 2020).

У засебну подгрупу сврставамо анализе стилских фигура карактеристичних за дечију књижевност (јер су пријемчиве за млађе рецепијенте) – антономазија, кенинг, топотезија, парономазија, поређење (в. Maksimović 2010a; Maksimović 2010b; Nikolić 2010a; Spasić 2012b; Spasić 2014; Ćutura 2010b).

Кад је у питању стваралаштво конкретних писаца, јављају се следеће истраживачке теме: (1) идиолекат Душана Радовића и његови погледи на језик (в. Milanović 2008); (2) поредбена анализа синтаксичких одлика у идиолектима Ј. Ј. Змаја и Бранка Ћопића (в. Petrović, Vukomanović Rastegoras 2014); (3) фреквенцијски речник именица у књижевним делима за децу школског узраста (в. Tomić 2013).

3.2. Лингвистичка истраживања поетских текстова за децу

Преостали лингвистички чланци нашег корпуса разврстани су према жанровском критеријуму у три групе, од којих се прва односи на поезију односно на жанрове лирске песме и поеме (14 чланака). Новијим лингвистичким истраживањима обухваћена је следећа проблематика дечијих поетских текстова:

- (а) језичка игра као стваралачки поступак у поезији за децу (в. Veljković Mekić 2015; Zorić 2019; Kovačević 2022b);
- (б) језичко-стилско обликовање појединих садржаја, као што су – (1) социјални мотиви (в. Jovanović 2018), (2) фантазмагоричне слике (в. Rusimović 2023), (3) поетске поруке (Kovačević 2022c);
- (в) различити типови формалних онеобичавања – (1) стилем настали мимолошким поступцима (в. Kovačević 2008), (2) семантостилемима (в. Ćevriž Nišić 2008), као и (3) комбинације звучних и значењских ефеката (в. Radulović 2010);
- (г) разматра се хибридни жанр који настаје комбинацијом лирске песме и новинске вести (в. Spasić 2012a);
- (д) езичко-стилске особености поеме на примерима из стваралаштва конкретних стваралаца, као што су Бранко Ћопић (в. Simić, Jovanović Simić 2012b) и Милица Бакрач (в. Kovačević 2020);
- (ђ) идиолекти појединих песника – Григор Витез (в. Simić, Jovanović Simić 2014) и Тоде Николетић (в. Kovačević 2022a).

Овим поткорпусом обухваћена су остварења следећих песника: Григор Витез, Бранко Ћопић, Душан Радовић, Љубивоје Ршумовић, Мирослав Антић, Душко Трифуновић, Рајко Петров Ного, Милица Бакрач, Тоде Николетић, Раде Јовановић, Русомир Д. Арсић и Звонимир Костић Палански.

Показало се да поетске текстове дечије књижевности одликују: (1) разноврсни типови паралелизама, остварени гласовним и лексичким понављањима, као и еквивалентним синтаксичким структурама; (2) мимолошки поступци, при чему принцип немотивисаности језичких

јединица може да функционише као основни идејни и обликотворни принцип поезије за децу; (3) језичке игре, које се заснивају на различитим семантичко-стилским категоријама, као што су хомонимија, полисемија, антимерита, парадокс, неологизми, жаргонизми, фразеологизми.

У идиолектима конкретних песника анализирају се стилске доминанте различитог типа, почев од версификацијских и графостилистичких преко граматичких до композиционих и текстостилистичких. Истраживачки налази сведоче да се у уметнички вредној литератури за децу често остварује „и један проценат малих, практичних 'играчака' духа и језика, без поетских димензија и без великих претензија, али их истовремено и превазилази ” (Ковачевић 2022а: 8).

3.3. Лингвистичка истраживања прозних текстова за децу

У нашем корпусу има највише чланака посвећених прозним текстовима (33 чланка), а од жанрова се јављају лирска проза, прича, бајка, приповетка, роман. Испитивања су спроведена на опусима следећих књижевника:

- (а) језичко-стилске особености бајки – Иво Андрић (в. Nikolić 2018), Бранко Ћопић (в. Babić, Kuljanin 2010), Светлана Велмар Јанковић (в. Ćutura 2010а), Гроздана Олујић (в. Mićić 2010; Milanović 2010; Despotović, Rakić 2019), Тиодор Росић (в. Kovačević 2010; Ćutura 2010а; Simić, Jovanović Simić 2012а);
- (б) језичко-стилске особености приче и приповетке, укључујући и текстове који садрже фантастичне елементе⁹ – Бранко Ћопић (в. Jovanović 2008; Jovanović 2010; Kuljanin 2008; Jevtović 2012; Nikolić 2012b; Stevanović 2012; Simić 2013), Мирјана Стефановић (в. Nikolić 2012а), Жељко Пржуљ (в. Kovačević 2018);
- (в) језик и стил романа – Гроздана Олујић (в. Raković 2019), Урош Петровић, (в. Zorić 2018b; Nikolić 2019), Никола Маловић (в. Đurović, Spasić 2023), Милутин Ђуричковић (в. Radulović 2012; Ćutura, Polin Klinčarski 2018), Јасминка Петровић (в. Spasić 2022), Зоран Пеневски (Spasić, Đurović 2022), Игор Коларов (в. Sorak 2019);

Проучаваоци су посветили пажњу појединим језичко-стилским феноменима, међу којима су: (1) прилошке јединице као средство наглашавања темпа (в. Ćutura 2008); (2) глаголи у ауторским дидаскалијама (в. Ćutura 2014); (3) неологизми као стилско средство (в. Đurović, Nikolić 2016; Stevanović 2019); (4) дијалектизми као стилско средство (в. Despotović, Veljović Popović 2022); (5) исказивање момента изненадности (в. Tanasić 2014); (6) реченице без предиката као ефектно стилско средство лирске прозе (в. Despotović 2020); (7) језичко-стилско обликовање туђег говора (в. Kovačević 2010; Kovačević 2018; Sorak 2019).

⁹ У овом раду немамо простора да се бавимо прецизнијом жанровском спецификацијом истражених текстова дечије књижевности.

Издвојићемо радове који се баве одликама проучаваним и у прозним текстовима за одрасле реципијенте будући да они омогућавају да се додатно упознају специфичности дечије књижевности. Једна од најактуелнијих тема у новијој србистичкој лингвостилистици односи се на својства репрезентолошких дискурса,¹⁰ а та проблематика заступљена је и у нашем корпусу (уп. Kovačević 2010; Ćutura 2014; Kovačević 2018; Sorak 2019). Такође, у нашем корпусу значајни су налази који се односе на диференцијалне црте ауторске у односу на фолклорну прозу.

Како показују поредбене анализе, ауторска бајка се приближава језичком изразу савремене уметничке прозе у погледу следећих карактеристика: (1) употреба кондензатора (глаголски прилози, именски предикати, номинализовани искази); (2) заступљеност поступка парцелације; (3) слободни неуправни говор (Kovačević 2010). Кад је у питању слободни неуправни говор, запажа се да дечији писци користе уводни глагол (*verba dicendi*), што није честа појава у савременој уметничкој прози. Наиме, експлицитна форма глагола говорења јасно упућује на јунака коме тај говор припада, што је у бајци веома битно јер говор представља карику у догађајном току. У ауторским бајкама постоји и слободни индиректни говор (нпр. у остварењима Тиодора Росића), који се синтаксички моделује без уводног глагола кад се преноси унутрашњи монолог и ток свести јунака (Kovačević 2010).

3.4. Лингвистичка истраживања драмских текстова за децу

Језички и стилски аспекти драмских текстова најмање су заступљени у нашем корпусу (5 чланака), а истраживана су дела следећих писаца: Душан Радовић, Александар Поповић, Игор Бојовић, Миливоје Млађеновић.

Анализа Радовићевих остварења показује да се на језичко-стилском плану успоставља дистинкција између дијалošких и дидаскалијских делова драмског текста (в. Kovačević 2012). Дијалози имају особине разговорног функционалног стила „дечијег језика”: (1) лексика је примерена детету; (2) у репликама се на синтаксичком плану остварују иманентне карактеристике разговорног стила у уметничкој функцији (узвични и упитно-узвични искази, елиптичне форме одговора, допунска некомуникативна питања, конструкције апосиопезе и мимезе, емфатично истицање делова текста). Функције дидаскалија односе се: (1) на поступке јунака, звучне ефекте и сл.; (2) невербално исказивање реплике, при чему дидаскалија представља „опис ‘нијемог језика’ израженог мимиком или гестом” (Kovačević 2012: 28).

Разматране су интертекстуалне релације између *сценске бајке* (најчешћи облик дечјег драмског текста) и епског предтекста који му је у основи. Драмски писци мењају свет бајке приближавајући га

¹⁰ Током последње две деценије у србистици интензивно су истраживане лингвистичке (највише синтаксичке и стилистичке) одлике типови туђег говора (Nikolić 2020).

свакодневним ситуацијама и језичком изразу свакодневице – свет бајке је „разбајчен” односно „пообичњен” (Zorić 2018a: 44–45), померен у односу на матрицу уношењем елемената ироније и пародије. Јунаци се служе колоквијалним и нефигуративним говором, препознатљивим изразима, фраземима, биократизмима, жаргонизмима (в. Veljković Mekić 2010; Đurkin 2021: 83).

Говор јунака може да буде уједначен, као у Петровићевој драми *Снежана и седам ђаџуљака* (в. Zorić 2018a). Међутим, ликови могу имати диференциран израз, као у Петровићевој драми *Пејелуџа*: (1) носиоци негативних моралних принципа говоре стилски сниженим регистром – њихов идиолект је препознатљив по иронији, персифлажи, градацији, хиперболи, набрајањима, нонсенсним изразима, архаизмима, туђицама, спојевима лексема типичних за бајку с лексемама из савремене реалности; (2) носиоци моралних вредности говоре стилски повишеним регистром – њихов идиолект је поетизован, маркиран фигурама као што су епитет, персонификација, метафора и поређење, а лексика је типична за узвишени свет бајке „чак и кад се односи на прозаичну реалност” (Orapnica 2023: 167).

4. Закључак

У овом раду разматрана су новија лингвистичка остварења посвећена језику и стилу српске ауторске књижевности за децу и младе (писци 20. и 21. века), на корпусу који је обухватио 70 научних чланака објављених у последње две и по деценије. Анализа је показала следеће:

- (а) истраживачке теме, посматрано условно и на најширем плану, могу се разврстати на ванжанровске и жанровске;
- (б) ванжанровске теме (18 чланака) односе се на (1) функционисање граматичких и лексичких категорија у текстовима који захтевају двоструко читање (*Изокренућа ирича*), (2) феномене нонсенса и језичке игре, (3) поређење језичког стваралаштва које потиче од деце с књижевном продукцијом писаца за децу;
- (в) жанровски спецификоване теме односе се (1) највећим делом се на прозу (33 чланка), (2) мањим делом на поезију (14 чланака), (3) најмањим делом на драму (5 чланака), а међу најзаступљенијим књижевним врстама налазе се лирска песма, епска бајка и сценска бајка (које су вероватно деци најпријемчивије);
- (г) преваходно су испитиване стилематичне и стилогене одлике, а анализирани су различити типови стилема (од фонолошког до текстовног нивоа), при чему је највише пажње посвећено (1) семантостилемима, (2) синтаксостилемима, (3) поступцима којима се комбинују звучни и значењски ефекти;
- (д) истраживани су идиолекти 29 српских књижевника различитих по генерацијској припадности и поетичким усмерењима – Ј. Ј. Змај (1833–1904), Иво Андрић (1892–1975), Григор Витез (1911–1966), Бранко

Ђопић (1915–1984), Душан Радовић (1922–1984), Александар Поповић (1929–1996), Мирослав Антић (1932–1986), Душко Трифуновић (1933–2006), Светлана Велмар Јанковић (1933–2014), Гроздана Олујић (1934–2019), Милован Данојлић (1937–2022), Мирјана Стефановић (1939–2021), Рајко Петров Ного (1945–2022), Љубивоје Ршумовић (1939), Звонимир Костић Палански (1948), Русомир Д. Арсић (1949), Тиодор Росић (1950), Миливоје Млађеновић (1959), Тоде Николетић (1959), Јасминка Петровић (1960), Жељко Пржуљ (1964), Милутин Ђуричковић (1967), Зоран Пеневски (1967), Урош Петровић (1967), Игор Бојовић (1969), Никола Маловић (1970), Раде Јовановић (1971), Игор Коларов (1973–2017), Милица Бакрач (1977);

- (б) поред лингвостилистичког (као најчешћег), заступљени су и психолингвистички и когнитивнолингвистички приступ, који имају висок научни потенцијал за емпиријску анализу и теоријску рефлексију.

Каква је перспектива будућих лингвистичких истраживања српске ауторске књижевности за децу и младе? Досадашњи резултати пружају научну основу за будућа истраживања. Било би значајно да се у будућности, поред научних чланака, који (сходно свом обиму) немају могућност да обухвате шире научне теме ни ширу текстовну грађу, појаве и обухватнија лингвистичка истраживања српске ауторске књижевности за децу и младе.

Извори

- Babić, Sladoje Bošnjak 2008: M. Babić, B. Sladoje Bošnjak, *Lingvističko-pedagoški aspekti Izokrenute priče* Branka Ćopića, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 118–131.
- Babić, Kuljanin 2010: M. Babić, S. Kuljanin, *Lingvostilistička analiza Bajke o batinama* Branka Ćopića, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 69–79.
- Čutura 2008: I. Čutura, *Prilozi i priloški izrazi kao sredstvo naglašavanja tempa u prozi* Branka Ćopića, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 142–160.
- Čutura 2010a: I. Čutura, *Neke jezičko-stilske karakteristike autorske bajke*, u: S. Denić (ur.), *Savremeni trenutak književnosti za decu u nastavi i nauci*, Vranje: Učiteljski fakultet, 82–94.
- Čutura 2010b: I. Čutura, *O nekim osobenostima paronomazije u savremenoj proznoj književnosti za decu*, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 91–102.
- Čutura 2014: I. Čutura, *Semantika i stilistika glagola u Ćopićevim autorskim didaskalijama*, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 127–142.
- Čutura, Polin Klinčarski 2018: I. Čutura, A. Polin Klinčarski, *Jezičko-stilske karakteristike romana Ja te volim, a ti kako hoćeš* M. Đuričkovića, u: V. Jovanović, B. Plić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 91–102.

- Ćevriz Nišić 2008: V. Ćevriz Nišić, Semantostilemi u zbirci pesama *Rodila me tetka koza* Rajka Petrova Nova, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 196–201.
- Despotović 2020: J. Despotović, Rečenice bez predikata u lirskoj prozi Milovana Danojlića, u: I. Ćutura, M. Dimitrijević (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 173–184.
- Despotović, Rakić 2019: J. Despotović, A. Rakić, Stilsko-jezičke karakteristike zbirke bajki *Sedefna ruža i druge bajke* Grozdane Olujić, *Uzdanica*, XVI/1, Jagodina, 215–226.
- Despotović, Veljović Popović 2022: J. Despotović, B. Veljović Popović, Dijalektizmi kao stilsko obeležje Ršumovićeve proze *Tri čvora na trepavici*, u: J. Spasić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 161–177.
- Đurkin 2021: V. Đurkin, Jezičko-stilske osobenosti drame *Mačor u čizmama* Igora Bojovića, u: V. Đurkin, *Jezičko-stilski ogledi iz srbistike*, Andrićgrad: Andrićev institut, 81–103.
- Đurović, Nikolić 2016: S. Đurović, M. Nikolić, Nove imeničke reči u prozi Mirjane Stefanović (gramatička i stilistička analiza), *Nasleđe*, 35, Kragujevac, 67–79.
- Đurović, Spasić 2023: S. Đurović, J. Spasić, Jezički i stilski slojevi u romanu *Galeb koji se smeje* Nikole Malovića, u: M. Kovačević, J. Petković (ur.), *Srpski jezik, književnost, umetnost*, knj. 1, *Srbija i srpski jezik*, Kragujevac: FILUM, 99–111.
- Jevtović 2012: B. Jevtović, Stilistika i poetika naslova u zbirci priča *Bašta sljezove boje* Branka Ćopića, *Uzdanica*, IX/1, Jagodina, 45–60.
- Jovanović 2008: J. Jovanović, Pripovetka *Čudesna sprava* Branka Ćopića – stilaska analiza, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 104–117.
- Jovanović 2010: J. Jovanović, Stilaska analiza pripovetke *Nepostojeća bakica* Branka Ćopića, *Uzdanica*, VII/1, Jagodina, 19–33.
- Jovanović 2018: I. Jovanović, Jezička slika socijalnih motiva u poeziji za decu Radeta Jovanovića, u: V. Jovanović, B. Ilić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 113–129.
- Kebara 2012: M. Kebara, Jezičke antinomije u dečjem stvaralaštvu i stvaralaštvu za decu – psiholingvistički pristup, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 119–138.
- Kebara 2014: M. Kebara, Jezička igra u dečjem diskursu kao precedent poetske upotrebe reči, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 109–125.
- Kebara 2019: M. Kebara, Precedentnost dečjeg nonsensa i jezičke igre u poeziji Ljubivoja Ršumovića, u: S. Marinković, *Književno delo Ljubivoja Ršumovića*, Užice: Pedagoški fakultet, 379–396.
- Kebara 2020: M. Kebara, Jezičko-semantičke anomalije kao stilski postupak u književnosti za decu Ljubivoja Ršumovića, u: I. Ćutura, M. Dimitrijević (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 141–155.
- Klikovac 2004: D. Klikovac, *Izokrenuta priča* Branka Ćopića ili o iskustvenoj utemeljenosti leksičkih i gramatičkih kategorija, u: D. Klikovac, *Metafore u mišljenju i jeziku*, Beograd: Biblioteka XX vek, 275–296.

- Kovačević 2008: M Kovačević, Mimološki jezičko-stilski postupci u Vukovoj azbuci Dušana Radovića, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 91–103.
- Kovačević 2010: M. Kovačević, Stilsko-jezičke karakteristike bajki *Dolina jorgovana* Tiodora Rosića, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 55–67.
- Kovačević 2012: M. Kovačević, Jezik i stil Radovićevih dramskih tekstova za djecu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 11–31.
- Kovačević 2014: M. Kovačević, O „dosetkama i naivnostima iz dečijeg sveta” Jovana Jovanovića Zmaja, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 87–108.
- Kovačević 2018: M. Kovačević, O jeziku i stilu jed(i)ne srpske zbirke priča o djeci u građanskom BiH ratu, u: V. Jovanović, B. Ilić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 48–60.
- Kovačević 2020: M. Kovačević, Basnovita poema za djecu Milice Bakrač, u: I. Čutura, M. Dimitrijević (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 125–140.
- Kovačević 2022a: M. Kovačević, Jezička planetarna dečija kuća Toda Nikoletića, u: M. Kovačević, *Stilska tkanja u književnosti odrastanja*, Beograd: Jasen, 63–68.
- Kovačević 2022b: M. Kovačević, Jezičke školske igre Duška Trifunovića, u: J. Spasić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 9–24.
- Kovačević 2022c: M. Kovačević, *Poruka Mike Antića deci-ljudima i ljudima-deci*, u: M. Kovačević, *Stilska tkanja u književnosti odrastanja*, Beograd: Jasen, 9–30.
- Kuljanin 2008: S. Kuljanin, Ekspresivnost partikula u Čopićevim *Pričama ispod zmajevih krila*, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 132–141.
- Maksimović 2010a: J. Maksimović, Antonomazijski principi imenovanja u imenima likova u književnosti za decu, u: S. Denić (ur.), *Savremeni trenutak književnosti za decu u nastavi i nauci*, Vranje: Učiteljski fakultet, 202–214.
- Maksimović 2010b: J. Maksimović, Tmezički kalambur u antonomazijskim imenima likova književnosti za decu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 149–159.
- Mićić 2010: S. Mičić, Figure konstrukcije u bajkama Grozdane Olujić (didaktičko-metodiki aspekt), u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 125–138.
- Milanović 2008: A. Milanović, Radovićev jezik i Radović o jeziku, u: A. Jovanović, D. Hamović (ur.), *Dušan Radović i razvoj moderne srpske književnosti*, Beograd: Učiteljski fakultet, 209–222.
- Milanović 2010: A. Milanović, Jezičke i stilske karakteristike bajki Grozdane Olujić, u: A. Jovanović, P. Pijanović, Z. Opačić (ur.), *Buntovnici i sanjari: književno delo Grozdane Olujić*, Beograd: Učiteljski fakultet, 157–167.
- Nikolić 2010a: M. Nikolić, Poređenje kao stilska figura u književnosti za decu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 113–123.

- Nikolić 2010b: V. Nikolić, Nonsens – između dečje stvaralačke igre i pozitivnog transfera znanja, u: S. Denić (ur.), *Savremeni trenutak književnosti za decu u nastavi i nauci*, Vranje: Učiteljski fakultet, 112–127.
- Nikolić 2012a: M. Nikolić, Sloj jedinica zvučanja i jedinica značenja u poetici proze za decu Mirjane Stefanović (stilematički postupci), u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 91–103.
- Nikolić 2012b: M. Nikolić, Stilematički postupci ponavljanja u Ćopićevoj zbirci priča za decu *Ispod zmajevih krila*, u: B. Tošović (ur.), *Poetika, stilistika i lingvistika Ćopićevog pripovijedanja*, Grad: Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“, Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka Republike, 263–273.
- Nikolić 2018: M. Nikolić, Stilističke karakteristike zbirke pripovedaka *Deca* Iva Andrića u kontekstu književnosti za decu, u: M. Kovačević (ur.), *Značaj srpskog jezika za očuvanje srpskog kulturnog identiteta I: Ivo Andrić i srpski jezik*, Andrićgrad: Andrićev institut, 157–179.
- Nikolić 2019: M. Nikolić, Leksika savremene srpske proze za decu u 21. veku na primeru stvaralaštva Uroša Petrovića, u: M. Kovačević (ur.), *Značaj srpskog jezika za očuvanje srpskog kulturnog identiteta II: Srpska književnost kao osnova srpskog jezika*, Andrićgrad: Andrićev institut, 227–247.
- Oparnica 2023: S. Oparnica, Jezičko-stilske osobenosti dramske bajke *Pepeljuga* Aleksandra Popovića, *Uzdanica*, XX/1, Jagodina, 149–169.
- Petrović, Vukomanović Rastegorac 2014: A. Petrović, V. Vukomanović Rastegorac, Osnovne sintaksičke odlike Zmajevog i Ćopićevog pesništva za decu – pokušaj poredbenog pristupa, u: B. Tošović (ur.), *Ćopićevsko modelovanje realnosti kroz humor i satiru*, Grad: Institut za slavistiku Univerziteta „Karl Franc“, Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, 457–476.
- Radulović 2010: M. Radulović, Harmonija zvučanja i značenja – jezičko-stilska analiza pesama za decu Rusomira D. Arsića i Zvonimira Kostića Palanskog, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 139–147.
- Radulović 2012: M. Radulović, Jezik u savremenom romanu za decu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 171–177.
- Raković 2019: M. Raković, Lingvostilistički pristup romanu *Glasam za ljubav* Grozdane Olujić, *Uzdanica*, XVI/1, Jagodina, 227–238.
- Rusimović 2023: T. Rusimović, Fantazmagorične slike u relativnim klauzama iz zbirke *Kako spavaju tramvaji*, u: T. Rusimović, *Lingvostilistički ogledi*, Andrićgrad: Andrićev institut, 115–129.
- Simić 2013: R. Simić, Dve varijante priče o mačku Toši, psu Žuci i čiča Triši, u: M. Kovačević (ur.), *Značaj srpskog jezika i književnosti u očuvanju identiteta Republike Srpske II. Književni klasici Republike Srpske: Kočić i Ćosić*, Istočno Sarajevo: Filozofski fakultet, 117–151.
- Simić, Jovanović Simić 2012a: R. Simić, J. Jovanović Simić, Mirisi i boje u *Dolini jorgovana*, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 33–38.
- Simić, Jovanović Simić 2012b: R. Simić, J. Jovanović Simić, *Deda Trišin mlin* B. Ćopića, *Književnost i jezik*, LIX/3–4, Beograd, 213–224.

- Simić, Jovanović Simić 2014: R. Simić, J. Jovanović Simić, Grigor Vitez – dečji pesnik, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 73–86.
- Sorak 2019: Z. Sorak, Tuđi govor u romanu *Agi i Ema* Igora Kolarova, *Učenje i nastava*, V/2, Beograd, 277–292.
- Spasić 2012a: J. Spasić, Jedan hibridni žanr u srpskoj poeziji za decu, *Lipar*, 48, Kragujevac, 171–185.
- Spasić 2012b: J. Spasić, Kening u književnosti za decu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 139–159.
- Spasić 2014: J. Spasić, Topotezija u savremenoj književnosti za decu, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 143–155.
- Spasić 2020: J. Spasić, Jezičko-misaone igre u Zmajevom *Nevenu*, u: I. Čutura, M. Dimitrijević (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 157–172.
- Spasić 2022: J. Spasić, Globalizacijski procesi u romanu *Leto kad sam naučila da letim*, u: J. Spasić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 49–63.
- Spasić, Đurović 2022: Lingvostilistička analiza romana *Sara i jauar za dve devojčice*, u: M. Kovačević, J. Petković (ur.), *Srpski jezik, književnost, umetnost*, knj. 1, *Jezič i stil srpskoga romana*, Kragujevac: FILUM, 115–126.
- Stevanović 2012: J. Stevanović, Leksička sredstva stilizacije u delu *Doživljaji Nikolettine Bursaća* Branka Čopića, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 105–117.
- Stevanović 2019: J. Stevanović, Neologizmi kao stilsko obeležje proze Ljubivoja Ršumovića, u: S. Marinković, *Književno delo Ljubivoja Ršumovića*, Užice: Pedagoški fakultet, 421–428.
- Tanasić 2014: S. Tanasić, O iskazivanju momenta iznenadnosti u prozi za djecu Branka Čopića, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 61–69.
- Tomić 2013: D. Tomić, Frekvencijski rečnik imenica u književnim delima za decu školskog uzrasta, u: S. Denić (ur.), *Književnost za decu i njena uloga u vaspitanju i obrazovanju dece školskog uzrasta*, Vranje: Učiteljski fakultet, 209–225.
- Veljković Mekić 2010: J. Veljković Mekić, Jezičke igre u dramskom tekstu *Crvenkapa* Milivoja Mladenovića, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 171–180.
- Veljković Mekić 2015: J. Veljković Mekić, Igra u poeziji za decu, *Nasleđe*, 30, Kragujevac, 71–86.
- Zorić 2018a: M. Zorić, Jezička karakterizacija likova u *Snežani i sedam patuljaka* Aleksandra Popovića, *Detinjstvo*, XLIV/1, Novi Sad, 42–54.
- Zorić 2018b: M. Zorić, O nekim funkcijama aorista u romanu *Deca bestragije* Uroša Petrovića, u: V. Jovanović, B. Ilić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 103–111.
- Zorić 2019: M. Zorić, Jezička igra u zbirci *Ma šta mi reče*, u: S. Marinković, *Književno delo Ljubivoja Ršumovića*, Užice: Pedagoški fakultet, 397–406.

Литература

- Baker 2008: V. Baker, Can picturebooks support children's development of reading comprehension strategies (as outlined in the National Curriculum) within upper Key Stage Two?, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 31–49.
- Charlesworth 2008: R. Charlesworth, Does critical discussion of refugee-themed picturebooks 'scaffold' children's understanding of the refugee experience?, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 50–71.
- Conway 2008: K. Conway, What are the educational benefits of reading picturebooks with Year 5 boys identified as underachieving in English?, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 72–89.
- Crnković 1979: M. Crnković, *Dječja književnost*, Zagreb: Školska knjiga.
- Cucić 1978: S. Cucić, *Ogledi iz književnosti za decu*, Zrenjanin: GB „Žarko Zrenjanin”.
- Gray 2008: N. Gray, Can picturebooks provide an opportunity to extend deeper understanding in KS2 across a range of abilities?, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 90–105.
- Grenby 2009: M. O. Grenby, The Origins of Children's Literature, In: M. O. Grenby, A. Immel (Eds), *The Cambridge Companion to Children's Literature*, Cambridge: Cambridge University Press, 3–18.
- Hamović 2015: V. Hamović, *Neprekidno detinjstvo*, Novi Sad: Zmajevе деčје игре.
- Hasler 2008: J. Hasler, An examination of the ways in which children engage with the images in picturebooks that help them to pursue a more reflective reading of a text, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 106–123.
- Hunt 1994: P. Hunt, *An Introduction to Children's Literature*, New York: Oxford University Press.
- Ilić, Dimitrijević 2023: B. Ilić, M. Dimitrijević, *Tumačenje i nastava književnosti*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka.
- Lesnik-Oberstein 2002: K. Lesnik-Oberstein, What is Children's Literature? What is Childhood?, In: P. Hunt (Ed.), *Understanding Children's Literature*, London, New York: Routledge, 15–29.
- Ljuštanović 2012: J. Ljuštanović, *Književnost za decu u ogledalu kulture*, Novi Sad: Zmajevе деčје игре.
- Lynch-Brown, Tomlinson 1999: C. Lynch-Brown, C. M. Tomlinson, *Essentials of Children's Literature*, Boston: Allyn & Bacon.
- Kovačević 2022d: M. Kovačević, Predgovor s porukom unucima, u: M. Kovačević, *Stilska tkanja u književnosti odrastanja*, Beograd: Jasen, 5–8.
- Kovačević 2022e: M. Kovačević, Uvodno slovo, u: M. Kovačević, *Stilistikom kroz beletristiku*, Beograd: Društvo za srpski jezik i književnost Srbije, 7–9.
- Mc Grath 2008: E. Mc Grath, How does engagement with picturebooks impact on the development of young children's emotional literacy?, In: R. Charlesworth, D. Friedland, H. Jones (Eds), *Children's Literature in Action*, London: Centre for Language, Culture and Learning at Goldsmiths, 124–143.

- Marjanović 2000: V. Marjanović, *Književnost za decu i mlade – poetika, pisci, dela*, Knjiga I, Beograd: Viša škola za obrazovanje vaspitača.
- Milinković 1999: M. Milinković, *Horizonti detinjstva: ogledi i studije iz književnosti za decu*, Užice: Učiteljski fakultet.
- Milinković 2010: M. Milinković, *Nacrt za periodizaciju srpske književnosti za decu*, Novi Sad: Zmajeve dečje igre.
- Milinković 2012: M. Milinković, *Književnost za decu i mlade: poetika*, Užice: Učiteljski fakultet.
- Nikolajeva 2010: M. Nikolajeva, *Power, Voice and Subjectivity in Literature for Young Readers*, New York, London: Routledge.
- Nikolajeva 2016: M. Nikolajeva, *Children's Literature Comes of Age: Toward a New Aesthetic*, New York, London: Routledge.
- Nikolić 2010c: M. Nikolić, Upotreba slikovnica za razvoj taktalnog opažanja i razvoj govora kod dece najmlađeg uzrasta (metodički i didaktički aspekt), u: K. Špijunović (ur.), *Obrazovanje i usavršavanje nastavnika – Didaktičko-metodički pristup*, Užice: Učiteljski fakultet, 309–322.
- Nikolić 2020: M. Nikolić, Srbištička istraživanja tipova tuđeg govora tokom poslednje dve decenije, *Srpski jezik*, XXV/1–2, Beograd, 287–301.
- Nodelman 2002: P. Nodelman, Decoding the Images: Illustration and Picture Books, In: Peter Hunt (Ed.), *Understanding Children's Literature*, London, New York: Routledge, 69–80.
- Ognjanović 1997: D. Ognjanović, *Dečje doba: studije i ogledi iz književnosti za decu*, Beograd: Prijatelji dece.
- Opačić 2011: Z. Opačić, *Naivna svest i fikcija*, Novi Sad: Zmajeve dečje igre.
- Opačić 2014a: Z. Opačić, Književnost za decu i mlade (leksikografska odrednica), u: P. Pijanović (ur.), *Leksikon obrazovnih termina*, Beograd: Učiteljski fakultet, 314–315.
- Opačić 2014b: Z. Opačić, Slikovnica (leksikografska odrednica), u: P. Pijanović (ur.), *Leksikon obrazovnih termina*, Beograd: Učiteljski fakultet, 724–725.
- Petrović 2005: T. Petrović, *Književnost za decu: teorija*, Sombor: Učiteljski fakultet.
- Pijanović 2005: P. Pijanović, *Naivna priča*, Beograd: Učiteljski fakultet.
- Radić 2008: J. Radić, Dete i metafora, u: T. Rosić (ur.), *Književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 161–171.
- Radić 2009: J. Radić, Metafora i metonimija u detinjstvu reči, *Srpski jezik*, XIV/1–2, Beograd, 347–360.
- Radić 2010: J. Radić, Personifikacija i antropocentrizam (ontogenetski pristup), u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Savremena književnost za decu u nauci i nastavi*, Jagodina: Pedagoški fakultet, 81–90.
- Radić 2012: J. Radić, O sledu zameničkih jedinica u ontogenezi, u: V. Jovanović, T. Rosić (ur.), *Književnost za decu i omladinu – nauka i nastava*, Jagodina: Fakultet pedagoških nauka, 57–66.
- Sarland 2002: C. Sarland, The Impossibility of Innocence: Ideology, Politics, and Children's Literature, In: Peter Hunt (Ed.), *Understanding Children's Literature*, London, New York: Routledge, 39–55.
- Stephens 2002: J. Stephens, Analysing Texts for Children: Linguistics and Stylistics, In: Peter Hunt (Ed.), *Understanding Children's Literature*, London, New York: Routledge, 56–68.

- Vraneš 2022: A. Vraneš (ur), *Književnost za decu kroz prizmu multikulturalnosti*, Andrićgrad: Andrićev institut.
- Vukomanović Rastegorac 2016: V. Vukomanović Rastegorac, *Jezik i stil poezije za decu predzmajevskog perioda*, Doktorska disertacija, Beograd: Filološki fakultet.
- Vuković 1996: N. Vuković, *Uvod u književnost za djecu i omladinu*, Podgorica: Unireks.
- Watkins 2002: T. Watkins, *The Setting of Children's Literature: History and Culture*, In: Peter Hunt (Ed.), *Understanding Children's Literature*, London, New York: Routledge, 30–38.
- Zornado 2001: J. L. Zornado, *Inventing the Child – Culture, Ideology, and the Story of Childhood*, New York – London: Garland Publishing.

Jelena L. Petković

RECENT LINGUISTIC RESEARCH OF THE SERBIAN LITERATURE FOR CHILDREN

Summary

Children's literature represents a part of the overall literary creativity in a specific language, therefore it should not be viewed as an isolated artistic phenomenon. On the other hand, literary pieces for children have self-acquired characteristics compared to other artistic texts. The subject of interest in this paper is recent linguistic research into the language and style of Serbian literature designed for children. The corpus includes linguistic works dealing with Serbian children's literature, which were published after the year 2000. The corpus does not include examinations dedicated to folklore literature, Serbian language teaching, contrastive and translation topics. The aim of this review is: (1) to highlight the scientific topics that were dealt with by scholars of Serbian literary creativity for children in the selected corpus; (2) to note linguistic approaches and achieved scientific results. The analysis showed that: (1) in the recent linguistic research of Serbian children's literature it was stylistic features that were primarily investigated; (2) the stylistic approach was applied most often, but other linguistic approaches were represented, too, such as psycholinguistic and cognitive linguistic ones.

Keywords: literature for children and young people, Serbian writers, linguistic features, stylistic features, poetry, prose, drama, linguistic research

Примљен: 26. фебруар 2023. године
Прихваћен: 10. март 2024. године